

Chojna, Jan Władysław

"Mikołaj Kopernik wybitny przedstawiciel medycyny XVI wieku w Polsce. 1473-1543", Mieczysław Skulimowski, Kraków 1973 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 19/4, 765

1974

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Znajdujemy tu m.in. wiadomość o przetłumaczonym przez prof. Jerzego Man-teuffla dokumencie papirusowym pochodzącym z III w. p.n.e., opublikowanym następnie w pracy *Quelques textes d'Edfou* („The Journal of Iustitia Papyrology” Vol. 3, Warszawa 1949 s. 103—105). Jest to petycja do jednego z Ptolemeuszy o umożliwienie zbudowania urządzenia, „które uratuje kraj od kłęski suszy”. Papirus ten znajduje się w Warszawie i dotychczas nie był badany przez historyków techniki.

Książkę zamykają syntetyczne rozważania z blisko dwutysięcznej historii kół czerpakowych, uzupełnione zestawieniem chronologicznym, obrazującym rozwój tych urządzeń oraz ich geograficzne występowanie na obszarze Basenu Morza Śródziemnego, w Afryce Północnej oraz Azji. Całości dopełniają streszczenie w języku duńskim, fotokopie wybranych rękopisów arabskich oraz indeks krzyżowy.

Zarówno piękna szata graficzna jak i interesująca treść książki sprawiają, że warta jest ona polecenia historykom techniki i historykom kultury materialnej.

Henryk Jost

Mieczysław Skulimowski: *Mikołaj Kopernik wybitny przedstawiciel medycyny XVI wieku w Polsce. 1473—1543*. Kraków 1973 Wyd. Akademia Medyczna w Krakowie ss. 61, ilustr., bibliogr.

Wśród wielu prac związanych z obchodami 500-lecia urodzin Kopernika nie brak i takich, które omawiają jego działalność jako lekarza. Pośród nich ukazała się wydana przez Akademię Medyczną w Krakowie praca doc. Skulimowskiego. Autor podał w niej dość zwięzłą biografię uczonego, z położeniem nacisku na studia lekarskie i działalność praktyczną na polu leczenia. Kopernik rozpoczął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim w roku akademickim 1491/1492, a zakończył w 1495 r. W związku z tym Skulimowski podtrzymuje tezę, że podczas czteroletniego pobytu w Krakowie Kopernik obok astronomii, matematyki i astrologii rozpoczął studia medyczne i tej sprawie autor poświęca wiele miejsca. Dlatego czytamy wiele o działalności i charakterystyce profesorów Akademii, domniemanych nauczycieli Kopernika.

Teza o rozpoczęciu studiów medycznych w Krakowie obecnie nie znajduje jednolitego zrozumienia, dlatego mogłaby być potraktowana marginalnie, a jako dyskusyjna powinna zostać szerzej omówiona w publikacjach bardziej naukowych. Ta sama uwaga dotyczy spornego faktu, a mianowicie, czy Kopernik uzyskał stopień doktora medycyny. Autor przychyła się raczej do zdania, iż studia medyczne zostały prawdopodobnie uwiecznione stopniem doktora medycyny i filozofii, co starał się znanymi przesłankami udowodnić.

Poza tymi dwoma punktami nie miałbym co do treści broszury żadnych zastrzeżeń, a jedynie pragnąłbym podkreślić wyjątkowo jasne i wnikliwe potraktowanie działalności Kopernika na dworze biskupów warmińskich i trafną ocenę jego działalności jako lekarza na tle epoki.

Pracę tę sygnalizujemy jako bardzo wartościową pozycję, przedstawiającą w sposób przystępny działalność lekarską Kopernika i jako taką pragnęlibyśmy zalecić ją szerokim rzeszom czytelników. Liczne i trafnie dobrane ilustracje dopełniają treść książeczki. Na końcu umieszczono dosyć obszernie streszczenie w języku angielskim.

Jan Wł. Chojna